

UDARAPÕLETIKE TEKITAJATE MÄÄRAMINE VEISTE PIIMAPROOVIDEST BAKTERIOLOOGILISEL MEETODIL. PROOVIDE VÕTMISE JUHEND

15.02.2016

Lehma kliinilisel haigestumisel

- proov võetakse **haigest udaraveerandist enne ravi algust**, kuna manustatud antibakteriaalsed ained mõjutavad uurimistulemust.

Subkliiniliste udarapõletike puhul (kõrgenenud soomaatiliste rakkude arv piimas, positiivne kiirtest, nt. California mastiiditest, Kenotest või muu analoogne test)

- identifitseeritakse võimalusel probleemne udaraveerand ning **võetakse proov vaid sellest veerandist**.
- kui probleemse udaraveerandi identifitseerimine pole võimalik, siis võetakse proov **eraldi igast udaraveerandist erinevasse katsutisse** (proovikatsutile märgitakse proovi number ning kaaskirjas olevasse nimekirja looma ID ning udaraveerandi lühend - PE, PT, VE; VT).
- Piimaproov võetakse **vahetult enne** lüpsi.
- Kui see pole võimalik, peab lüpsist möödas olema **vähemalt neli tundi**.

Ravi efektiivsuse kontrolliks võetakse proovid, kui ravi lõppemisest on möödunud vähemalt 3 nädalat.

NB! Ei ole soovitatav koguda ühe looma erinevate udaraveerandite proove ühte katsutisse.

- suureneb oluliselt proovi saastumise oht (hiljem märkus uurimisteates „segakasv“)
- kui probleem on vaid ühes veerandis, siis segunedes tervetest udaraveeranditest võetud proovidega haigustekitajate hulk proovis väheneb (proov „lahjeneb“) ning haigustekitaja võib jääda avastamata.

Vajalikud vahendid:

- steriilsed korgiga suletavad piimaproovi katsutid e. katseklaasid (küsi VTL laboritest NB! proovivahendite tellijale postiga saatmisel kannab saatmiskulud tellija)
- veekindel marker
- desinfitseeriva vahendiga (70% alkohol vms) niisutatud puhastuslapid
- kaaskiri mastiidi tekitajate määramiseks (Blanketid on MS Word doc ja Adobe Acrobat Document pdf formaadis [tellimusvormid](#)).

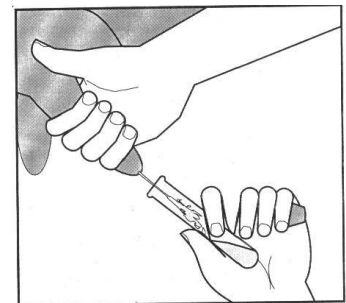
Udar ja nisad pestakse veega vaid siis, kui need on väga saastunud. Pärast pesemist kuivatatakse hoolega, et proovid ei saastuks pesuveega.

Esimesed piimajoad (ca 10 ml), **lüpstakse eellüpsinõusse**, et vältida nisa tipus ja -juhas olevate bakterite sattumist piimaproovi.

Enne proovide võtmist pestakse ja desinfitseeritakse käed.

PROOVI VÕTMINE

- Katsuti märgistatakse proovi järjekorranumbriga.
- Nisa alumine kolmandik puhastatakse korralikult ning lõpuks puhastatakse hoolikalt nisatipp ja –ava puhastuslapi kasutamata osaga. Iga nisa jaoks on eraldi puhastuslapp.
- Katsuti avatakse ja lüpstakse sellesse vajalik kogus piima (umbes pool katsuti mahust, ca 5 ml).

- Katsuti hoitakse proovi võtmise ajal poolviltu, et vältida mustuse ja tolmu sattumist keskkonnast piimaproovi. Jälgitakse, et ka kork ei saastuks. Pärast proovi võtmist suletakse katsuti kohe korgiga.
- Veendutakse, et katsuti on väliselt puhas, määratud katsuti puhastatakse.
- Täidetakse kaaskirja blankett ning veendutakse, et proovi numeratsioon on kooskõlas kaaskirjal olevaga.
- Kogutud piimaproovid jahutatakse külmikutemperatuurini.
- Kui piimaproove ei ole võimalik uurida samal ega järgneval päeval, proovid külmutatakse (ca -18°C)

Kaaskirjale märgitakse:

- looma omanik ja aadress
- uuringute tellija / arve tasuja kontaktid, tulemusest teatamise viisid
- karja asukoht, farmi ID, andmed karja kohta
- proovide arv / loomade arv
- proovi liik: individuaalproovid probleemsetest udaraveeranditest / proovid ühe lehma kõigist udaraveeranditest (proov igast udaraveerandist eraldi katsutis) / muud variandid
- kinnitus, et uuritavatele loomadele pole proovivõtule eelneva kolme nädala jooksul antibakteriaalseid aineid manustatud.
- uuringuliik
- proovi võtmise kuupäev, looma ID, kliiniline või subkliiniline mastiit, proovi võtmise aeg, udaraveerand (PE/PT/VE/VT), haigestumise aeg, laktatsioonikuu,
- **NB! Vältida proovide soojenemist transportimisel!**

Täiendav info: ([haiguse tutvustus](#))

Uuringuid teostavad laborid, lisainfo

Veterinaar- ja Toidulaboratoorium (Tartus) bakterioloogia-patoloogia osakond, tel. 7 386 120
Saaremaa VTL mikrobioloogia talitus, tel. 45 31 495